

DE
HORLOGEMAKER
VAN
LONDEN

NATASHA PULLEY

ROMAN

NATASHA PULLEY

DE
HORLOGEMAKER
VAN
LONDEN

Leesfragment

De Fontein

LONDEN, NOVEMBER 1883

Op de afdeling Telegrafie van het ministerie van Binnenlandse Zaken rook het altijd naar thee. Dat kwam door het pakje Lipton achter in de la van Nathaniel Steepletons bureau. Vroeger, voordat het gebruik van de elektrische telegraaf algemeen werd, was het kantoortje een bezemhok geweest. Dat er nog steeds geen grotere ruimte beschikbaar was gekomen scheen te liggen aan de minister, die volhardde in zijn wantrouwen jegens elke uitvinding die van de marine afkomstig was. Thaniel had dit gerucht al vaker gehoord, maar of het nu op waarheid berustte of niet, het budget van het departement was niet eens toereikend geweest om de aftandse vloerbedekking te vervangen, die de hebbelijkheid had een zweem van oude geuren vast te houden. Naast Thaniels nieuwerwetse thee rook het er ook naar soda en jute, en soms naar lak, hoewel er in geen jaren iets in de lak was gezet. In plaats van bezems en borstels stonden er nu twaalf telegrafen op een lange tafel. Overdag waren er vier telegrafisten aanwezig die elk drie machines bedienden, waarop in het kriebelige handschrift van een inmiddels vergeten klerk vermeld stond met welke bestemming binnen of buiten Whitehall die verbonden waren.

Vanavond zwegen alle twaalf machines. Tussen zes uur en middernacht was er één klerk aanwezig om urgente berichten op te vangen, maar in de drie jaar dat Thaniel op Whitehall werkte had hij nog nooit meegemaakt dat er na achten nog iets binnenkwam. Een keer had er een vreemd, betekenisloos geratel opgeklonken, afkomstig van het ministerie van Buitenlandse Zaken, maar dat was een ongelukje geweest: aan de andere kant van de lijn was kennelijk iemand op het

apparaat gaan zitten. En die had op en neer gewipt. Thaniel had er wijselijk maar niet naar geïnformeerd.

Stijfjes draaide hij zich naar links op zijn stoel in plaats van naar rechts, en schoof zijn boek over het bureau. De bedrading van de telegrafien werd door gaatjes in het bureau naar beneden geleid en hing daar waar de telegrafisten hun knieën kwijt zouden moeten. Op gezette tijden sprak de chef klagerig dat ze hem in die zijwaartse houding deden denken aan chique meisjes in amazonezit, maar hij klaagde pas echt wanneer er een snoer knapte, want het kostte een lieve duit om ze te vervangen. Vanuit de telegraafkamer liepen ze door het gebouw naar beneden en verspreidden ze zich als een web over Westminster. Een ervan liep door de buitenmuur naar Buitenlandse Zaken, en een naar de telegraafkamer van de Houses of Parliament. Twee andere voegden zich bij de bundels die langs de straat naar het centrale postkantoor in St Martin's Le Grand leidden. De andere lijnen vormden rechtstreekse verbindingen met het woonhuis van de minister van Binnenlandse Zaken, Scotland Yard, het India Office, de Admiraliteit en andere overheidsafdelingen. Sommige telegraafverbindingen waren eigenlijk overbodig, want het ging sneller om elkaar berichten door het open raam toe te roepen, maar de chef zei dat dergelijk gedrag een heer niet betaamde.

Thaniels zakhorloge, waarvan de kromme minutenwijzer bij de twaalf altijd even haperde, tikte de tijd weg tot het kwart over tien was. Theetijd. Hij bewaarde de thee voor de avonden. Het was al donker sinds de namiddag en in het kantoor heerste nu zo'n kou dat hij zijn adem kon zien en de koperen knoppen van de seinsleutels met condens waren bedekt. Het was belangrijk om zich te kunnen verheugen op iets warmes. Hij pakte de Lipton uit de la, stak het doosje diagonaal in zijn beker, schoof de *Illustrated London News* van gisteren onder zijn arm en liep naar de ijzeren trap.

Op weg naar beneden herkende hij het geluid van zijn voetstappen op het metaal als een toon, een heldergele dis. Waarom een dis geel was, wist hij niet. Andere tonen hadden een andere kleur. Dat was handig geweest toen hij nog pianospeelde, want zodra hij een fout maakte werd de klank bruin. Hij had altijd voor zich gehouden dat

hij klanken kon zien. Het maakte een zonderlinge indruk als je zei dat een trap geel klonk, en hoewel de *Illustrated London News* daar duidelijk anders over dacht, werd het niet gepast gevonden dat de overheid mensen in dienst nam die aantoonbaar gek waren.

De grote kachel in de kantine koelde nooit helemaal af doordat er tussen de late diensten en de vroege ochtenden zo weinig tijd zat dat de sintels bleven gloeien. Toen Thaniel de kooltjes opschudde, kwamen ze met een flikkering tot leven. Hij bleef met zijn onderrug tegen de tafelrand geleund staan wachten tot het water kookte en keek naar zijn vervormde spiegelbeeld in de bronzen ketel. Hoewel zijn echte kleuren hoofdzakelijk grijstinten waren, maakte hij in het brons een veel warmere indruk.

De diepe stilte werd verstoord door het geritsel van de krant die hij opensloeg. Hij had gehoopt dat er iets leuks te lezen viel, over een interessante blunder van het leger bijvoorbeeld, maar er stond alleen een artikel in over Parnells nieuwste redevoering in het parlement. Hij duwde zijn neus in zijn sjaal. Als hij een beetje zijn best deed zou hij het theezetten tot een kwartier kunnen rekken, en dan was er toch weer een redelijke hap uit een van de acht uren die hem nog restten. Met de overige zeven viel echter weinig te beginnen. Het zou makkelijker zijn als zijn boek minder saai was en de kranten iets beters te doen hadden dan vol afkeuring te berichten over het Ierse streven naar onafhankelijkheid, alsof Clan na Gael de laatste paar jaar geen bommen door de ramen van overheidsgebouwen had gegooid.

Hij bladerde de krant verder door. Er stond een advertentie in voor *The Sorcerer*, in het Savoy-theater. Hij was er al geweest, maar het idee om nog een keer te gaan beurde hem op.

De ketel begon te fluiten. Hij zette thee, langzaam, en liep met zijn beker dicht tegen zijn borst de gele trap op in de richting van het eenzame schijnsel van de bureaulamp in de telegraafkamer.

Een van de telegrafen ratelde.

Hij boog zich eroverheen, aanvankelijk alleen uit nieuwsgierigheid, maar toen hij zag dat het bericht van Great Scotland Yard afkomstig was, deed hij een snelle uithaal naar het uiteinde van de papierstrook, die meestal na tien centimeter helemaal in zichzelf verfrommeld raakte. Er klonk geknars en het papier dreigde vast te lopen, maar toen hij

eraan trok kwam het los. De laatste punten en streepjes kwamen er beverig uit, als het handschrift van een oude man.

Fenians... hebben bericht bij me achtergelaten dat...

De rest was nog onderweg in het klikkende mechaniek van het apparaat, waaruit kleine spetterende sterretjes het schemerige vertrek in schoten. Het duurde niet lang voor hij de stijl van de afzender herkend had. Hoofdinspecteur Williamson telegrafeerde op dezelfde hakkelende manier als dat hij sprak. Met horten en stoten kwam de rest van het bericht binnen.

... ze bommen af laten gaan in alle o...penbare gebouwen op... 30 mei 1884. Vandaag over een halfjaar. Williamson.

Thaniel trok de machine aan de seinsleutel naar zich toe.

Hier Steepleton van BiZa. Graag bevestiging laatste bericht.

Het duurde heel lang voor er antwoord kwam.

Net gevonden...briefje op mijn bureau. Dreiging met bomaanslagen. Ook mij willen ze... opblazen. Ondertekend Clan na Gael.

Roerloos stond hij over de telegraaf gebogen. Williamson stuurde zijn berichten altijd zelf en wanneer hij wist dat er een bekende aan de andere kant zat, ondertekende hij met Dolly, alsof ze allemaal lid waren van dezelfde herenclub.

Alles in orde met je? vroeg Thaniel.

Ja. Lange stilte. Beetje aangeslagen... moet ik zeggen. Ga zo naar huis.

Je moet niet alleen gaan.

Ze zullen heus... niets doen. Als ze zeggen bommen in mei... dan komen er bommen in mei. Het is... Clan na Gael. Die klooiën niet met een cricketbat in het donker.

Maar waarom komen ze daar juist nu mee? Misschien is het wel een list om je op een bepaalde tijd het kantoor uit te krijgen.

Nee, nee. Om ons... bang te maken. Ze willen Whitehall laten weten dat die dag eraan komt. Als er genoeg politici voor hun leven vrezen, zullen ze beter naar de Ierse eisen luisteren. Over 'openbare gebouwen' hebben ze het. Niet voldoende om het parlamentsgebouw een dagje te mijden. Ze zijn niet geïnteresseerd in mij. Geloof me, ik... ken ze. Ik heb er genoeg achter de tralies gezet.

Wees op je hoede, tikte Thaniel met tegenzin.

Dank je.

Terwijl de klopper nog bezig was met het laatste woord van de hoofdinspecteur, scheurde Thaniel de transcriptieband af en holde de donkere gang door naar een deur waaronder het schijnsel van een haardvuur naar buiten drong. Hij klopte aan en deed de deur open. De chef keek boos op.

‘Ik ben er niet. Ik mag hopen dat het iets belangrijks is.’

‘Een bericht van de Yard.’

De chef griste het papier uit zijn hand. De kamer was zijn kantoor en hij zat met een boek in een diepe leunstoel bij het haardvuur, zijn boord en das lagen naast hem op de grond. Zo ging het elke avond. De chef beweerde dat hij op het werk bleef omdat zijn vrouw snurkte, maar het leek Thaniel waarschijnlijker dat ze hem langzamerhand vergeten was en de sloten had veranderd. Nadat zijn chef het bericht had gelezen, knikte hij.

‘Goed. Ga maar naar huis. Ik zal het de minister moeten vertellen.’

Thaniel knikte en liep snel de kamer uit. Het was nog nooit voorgekomen dat hij eerder naar huis mocht, zelfs niet toen hij een keer ziek was. Terwijl hij zijn jas en hoed pakte, hoorde hij aan het einde van de gang opgewonden stemmen.

Hij woonde in een pension iets ten noorden van Millbank Prison, zo dicht bij de Theems dat de kelder elk najaar onderliep. Zo ’s avonds was het een spookachtige wandeling van Whitehall naar huis. Onder het gaslicht streek de mist langs de ramen van de gesloten winkels, die steeds schameler werden naarmate hij zijn huis naderde. De neergang verliep zo geleidelijk dat het leek alsof hij door de tijd liep en met elke stap dezelfde gebouwen vijf jaar ouder zag worden, roerloos, alsof het museumstukken waren. Maar hij was blij dat hij niet meer op zijn werk was. Het ministerie van Binnenlandse Zaken was het grootste openbare gebouw van Londen. Het zou een van de doelen zijn in mei. Hij wendde zijn hoofd af alsof hij daarmee die gedachte op afstand kon houden en stak zijn handen nog dieper in zijn zakken. In maart hadden een paar Ieren geprobeerd een bom door een raam op de begane grond naar binnen te gooien. Het was mislukt, ze hadden alleen een paar fietsen op straat opgeblazen, maar in de telegraaf-

kamer had de vloer op en neer gedeind door het geweld van de explosie. Het waren geen leden van Clan na Gael geweest, alleen maar een paar jeugdige heethoofden met een staafje gestolen dynamiet.

Onder de brede portiek van het pension lag de buurtbedelaar te slapen.

‘Goedenavond, George.’

‘Navend,’ zei George.

Binnen liep Thaniel zo zacht als hij kon de houten trappen op, want de muren waren dun. Hij had een kamer op de derde verdieping, aan de kant van de rivier. Hoewel het pand vanbuiten een naargeestige indruk maakte – door het vocht en de mist was streperige schimmel op de buitenmuren ontstaan – viel het binnen erg mee. De kamers waren sober en netjes, er stond een bed, een kachel en een wastafel met afvoer. De hospita had als regel dat er alleen vrijgezelle mannen mochten wonen, die ze voor een vast jaarlijks bedrag van vijftig pond een bed en een dagelijkse maaltijd aanbod. Weinig verschil dus met de bewoners van de naburige gevangenis. Dat stemde hem soms bitter, want hij had wel iets meer willen bereiken dan een gevangene. Boven angekommen zag hij dat zijn kamerdeur al op een kier stond.

Hij bleef staan en spitste zijn oren. Niets in zijn kamer was de moeite waard om te stelen, hoewel de afgesloten kist onder zijn bed er waardevol uitzag. Een inbreker kon echter niet weten dat er alleen maar bladmuziek inzate die hij in geen jaren had aangeraakt.

Om nog beter te kunnen luisteren hield hij zijn adem in. Het was volkomen stil, maar misschien stond er in zijn kamer iemand net zo hard zijn adem in te houden. Na een poos duwde hij de deur met zijn vingertoppen verder open en stapte snel naar achteren. Er kwam niemand naar buiten. Hij liet de deur openstaan voor het licht, pakte een lucifer van een kastje en streek hem aan langs de muur. Terwijl hij het vlammetje bij het kousje van de lamp hield, gingen zijn nek-haren overeind staan, zo zeker was hij ervan dat er elk moment iemand langs hem heen de deur uit zou schieten.

Toen de lamp opgloeide, was de kamer leeg. Met de gedoofde lucifer in zijn hand leunde hij met zijn rug tegen de muur. Alles stond nog op zijn plaats. De kop van de lucifer liet los en belandde met een

tikje op het linoleum, waarop een zwart vlekje achterbleef. Hij keek onder het bed. De kist met muziek was onaangeroerd. Hetzelfde gold voor het spaargeld voor zijn zuster, dat hij onder een losse vloerplank bewaarde. Pas toen hij de plank teruglegde zag hij dat er stoom uit de ketel kwam. Hij voelde met zijn vingertoppen aan de zijkant. Warm. Toen hij het deurtje van de kachel opende, zag hij dat de kolen zachtrood opgloeiden.

Het serviesgoed was van het aanrecht verdwenen. Hij dacht even na. Een dief die vuile borden steelt moest wel erg wanhopig zijn. Hij deed de kast open om te zien of het bestek ook weg was, en zag de verdwenen borden en schalen staan. Ze waren nog warm. Hij draaide zich om en keek nogmaals alles na. Er was niets meegenomen, in elk geval niets wat hij zich kon herinneren. Uiteindelijk liep hij terug naar beneden, verbijsterd. Hij ervoer de kou intenser dan een paar minuten geleden. Toen hij de voordeur openduwde, sloeg een kille windvlaag hem in het gezicht en in elkaar gedoken liep hij naar buiten. George lag nog steeds onder de portiek te slapen.

‘George! George,’ zei hij, en schudde hem met ingehouden adem door elkaar. De man rook naar ongewassen kleren en dierenvacht. ‘Er is bij me ingebroken, heb jij dat gedaan?’

‘Jij hebt niets wat de moeite van het stelen waard is,’ gromde George. Zijn toon verried een deskundigheid waar Thaniel nu maar even niet op inging.

‘Heb je iemand gezien?’

‘Zou kunnen.’

‘Ik...’ Thaniel grabbelde in zijn zakken. ‘Ik heb vier pence en een elastiekje.’

George kwam zuchtend half overeind in zijn nest van groezelige dekens en nam de muntjes aan. Ergens tussen de plooien piepte een fret. ‘Ik heb het niet goed gezien. Ik lag te slapen, snap je? Nou ja, ik probeerde te slapen.’

‘Dus, wat je zag was –’

‘Hoge schoenen,’ zei hij.

‘Aha,’ zei Thaniel. George was als oude man geboren en hoe ergerlijk zijn gedrag ook kon zijn, enige consideratie verdiende hij wel. ‘Er lopen hier zoveel mensen.’

George keek hem geïrriteerd aan. ‘Als je de hele dag hier op de grond doorbrengt, weet je precies wat iedereen aan zijn voeten heeft, en niemand van jullie draagt zulke bruine schoenen.’

Hoewel Thaniel zijn medebewoners nauwelijks kende, was hij geneigd hem te geloven. Voor zover hij wist waren het allemaal klerken, die net als hij tot de grote kudde behoorden die elke ochtend en elke avond gedurende een halfuur in zwarte jas met zwarte hoed het Londense straatbeeld bepaalde. Onwillekeurig keek hij naar zijn eigen zwarte schoenen. Ze waren oud, maar keurig gepoetst.

‘Verder nog iets?’ vroeg hij.

‘Jezus, is het zo belangrijk wat hij heeft meegenomen?’

‘Hij heeft niks meegenomen.’

George liet zijn adem sissend ontsnappen. ‘Wat kan het jou dan schelen? Het is laat. Ik heb vannacht geen oog dichtgedaan en ik wil nog even maffen voor oom agent me bij zonsopgang wegstuurt.’

‘Ach, zeur toch niet. Zodra hij weg is ben je binnen de kortste keren terug. Een onbekende breekt bij me in, doet de afwas en neemt niets mee. Ik wil weten waarom.’

‘Weet je zeker dat het je moeder niet was?’

‘Ja.’

George zuchtte. ‘Hoge bruine schoenen, kleine maat. Iets in een vreemde taal op de hiel. Misschien een jongen.’

‘Ik wil mijn vier pence terug.’

‘Rot op,’ zei George terwijl hij geeuwend weer ging liggen.

Thaniel liep de verlaten straat in, half hopen ergens verderop een jongen met bruine schoenen te zien lopen. Het plaveisel trilde toen er een late trein onderdoor denderde, die een wolk van stoom door het rooster in het wegdek omhoogjoeg. Hij ging terug naar binnen, langzamer dan hij gekomen was. Nu hij voor de tweede keer binnen korte tijd naar boven liep, bezorgden de drie trappen hem spierpijn in zijn bovenbenen.

Terug in zijn kamer zette hij het deurtje van de kachel opnieuw open. Met zijn jas nog aan ging hij op de rand van zijn bed zitten en strekte zijn handen uit naar de kolen. Zijn oog viel op een donkere vorm vlak naast hem. Hij verstijfde, omdat hij dacht dat het een muis was, maar het ding bewoog niet. Het was een fluwelen doosje met

een wit lint eromheen. Hij had het nog nooit gezien. Hij pakte het op. Het was zwaar. Op het lint zat een rond etiket waarop een randje van bladeren was gegraveerd. ‘Voor meneer Steepleton,’ stond er in een puntig, sierlijk handschrift op geschreven. Hij trok het lint los en deed het doosje open. Het scharnier bewoog stroef, maar zonder te knarsen. Er lag een zakhorloge in.

Langzaam nam hij het eruit. Het was gemaakt van een roodachtig goud dat hij nooit eerder had gezien. De ketting, die er zachtjes achteraan gleden, bestond uit gladde, gaven schakels zonder ook maar de geringste opening of een soldeernaad waaraan te zien was hoe ze aan elkaar waren bevestigd. Hij liet hem door zijn vingers glijden tot het slotje aan het uiteinde tegen zijn manchetknoop tikte. Het springdeksel ging niet open toen hij erop drukte. Hij hield het horloge bij zijn oor, maar het uurwerk zweeg en de kroon liet zich niet opwinden. Toch moesten ergens binnenin nog radertjes functioneren, want ondanks de vochtige kou voelde de kast warm aan.

‘Je bent jarig vandaag,’ zei hij plotseling tegen de lege kamer, waarna de spanning van hem afviel en hij zich een oen voelde. Annabel was natuurlijk langs geweest. Door zijn brieven wist ze waar hij woonde, en hij had haar ooit een sleutel gestuurd, voor noodgevallen. Omdat ze geen geld had voor treinkaartjes, had hij haar opmerking dat ze hem in Londen zou komen opzoeken beschouwd als een goedbedoelde, maar loze zusterlijke belofte. De mysterieuze jongen van George was waarschijnlijk een van haar zoons geweest. Het mooie handschrift zou haar vermoedelijk eerder verraden hebben als hij minder vermoeid en iets meer bij zijn positieven was geweest. Hoewel het eigenlijk het werk van de butler was, had zij altijd de naamkaartjes geschreven wanneer de hertog een etentje gaf. Hij herinnerde zich dat hij als jochie met bungelende beentjes aan de keukentafel sommen zat te maken terwijl zij tegenover hem haar beste pen over het papier liet glijden, en zijn vader kunstvliegen in elkaar zat te knutselen om mee te vissen.

Even hield hij het horloge nog vast, toen legde hij het op de houten stoel naast zijn bed, de stoel die als tafeltje diende voor hemdsboorden en manchetknopen. Het goud ving het licht van het smeulende vuur op en glansde in de kleur van een menselijke stem.

De volgende dag liep Thaniel voortdurend te bedenken hoe je de angst voor grote machines ook alweer noemde. Hij kon het zich niet herinneren, maar die angst had hij gehad toen hij net in Londen was komen wonen. Vooral op spoorwegovergangen bij bovengrondse stations had hij er last van gehad, wanneer de grote stoomlocomotieven sissend tot stilstand kwamen op een paar meter afstand van de mensen die de rails overstaken. Nog steeds voelde hij zich bij de zee van sporen op Victoria Station niet op zijn gemak. Zo waren er allerlei kleine dingen geweest, dingen die er niet toe deden, tot er iets misging. Als hij verdwaalde bijvoorbeeld, zetten die zich vast in zijn hoofd waardoor het denken in zo'n omgeving veel moeilijker was dan waar ook.

Hij wist zeker dat er niets aan de hand was met Annabel. Al voor de geboorte van haar kinderen had ze een pragmatische geest gehad. Maar ze was nog nooit in Londen geweest en had geen boodschap achtergelaten bij zijn hospita, noch bij de portiers van het ministerie.

Eerder om zijn eigen onrust te bezweren dan dat hij bang was dat haar iets was overkomen, stuurde hij vanaf zijn werk een telegram naar haar postkantoor in Edinburgh, voor het geval ze al terug had moeten gaan. Toch kocht hij op weg naar huis koekjes en wat suiker voor de thee om haar, mocht ze toch zijn gebleven, op gepaste wijze te kunnen ontvangen. De kruidenier aan het eind van Whitehall Street ging sinds kort al heel vroeg open om te profiteren van de stroom huiswaarts kerende nachtwerkers.

Thuis trof hij Annabel niet aan, maar toen hij stond te koken werd er zachtjes op de deur geklopt. Met zijn hemdsmouwen nog opgerold

deed hij open. Hij begon zich al te verontschuldigen dat het er om negen uur 's ochtends naar avondeten rook, maar zweeg abrupt toen hij zag dat niet Annabel in de deuropening stond, maar een jongen met het embleem van het postkantoor op zijn revers, die een envelop in zijn hand hield. Er moest op een klembord getekend worden. Hij tekende. Het telegram kwam uit Edinburgh.

Wat bedoel je? Ben gewoon in Edinburgh. Nooit weg geweest. BiZa uiteindelijk in je bol geslagen? Zal whisky sturen. Schijnt te helpen. Gefeliciteerd nog. Sorry, weer vergeten. Liefs A.

Hij legde het telegram met de tekst naar beneden naast zich neer. Het zakhorloge lag nog op de stoel. Door de stomende pan was het dof geworden, maar het goud neuriede nog steeds in de kleur van een menselijke stem.

De volgende morgen ging hij op weg naar zijn werk langs bij het politiebureau, waar hij, nog verward door de overgang naar de dagdienst die de woensdag altijd tot een moeizame dag maakte, een onsamenhangend verhaal hield. Niet helemaal zonder reden vroeg de wachtcommandant schamper of Robin Hood dan misschien bij hem was langs geweest. Thaniel had geknikt en gelachen, maar toen hij wegliep werd hij toch weer bekropen door ongerustheid. Op kantoor bracht hij het voorval tijdens de theepauze ter sprake. Zijn collega's keken hem bevreemd aan en reageerden lauw en ongeïnteresseerd. Hij had er het zwijgen toe gedaan. Gedurende een paar weken verwachtte hij dat de boosdoener zich zou melden, maar dat gebeurde niet.

Het krakende geluid van de boten op de Theems, niet ver van zijn raam, was niet iets wat hij gewoonlijk opmerkte. Het was er altijd en bij hoogtij klonk het nog harder. Op een koude februariochtend hield het op. Door de vorst lagen de scheepsrompen in één nacht onbeweeglijk vastgevroren in de rivier. Hij werd wakker van de stilte. Roerloos lag hij in bed te luisteren en naar zijn witte ademwolkjes te kijken. De wind gierde door de kieren van het raamkozijn, waarvan het hout was gekrompen. Het glas was grotendeels beslagen, maar

toch zag hij nog een stukje van een opgedoekt zeil, dat niet bewoog, zelfs niet toen het gesuis overging in gefluit. Toen de wind ging liggen, hoorde hij niets meer. Hij knipperde twee keer met zijn ogen omdat alles opeens te bleek was.

Vandaag had de stilte een zilveren randje. Hij draaide zijn hoofd om op het kussen, in de richting van de stoel met de hemdsboorden en manchetknopen, en er klonk een zacht geluid dat luider werd. De dekens waren klam toen hij er met zijn arm langs streek om het zakhorloge te pakken. Ook nu voelde het warmer aan dan zou moeten. De ketting gleed bijna van de stoel, maar was lang genoeg om er niet af te vallen en bleef als een slap gouden koord hangen.

Toen hij het klokje dicht bij zijn oor hield, kon hij het mechaniek horen bewegen. Het klonk zo zacht dat hij niet wist of het net op gang was gekomen of dat het al die tijd al had gelopen, maar door andere geluiden was overstemd. Hij drukte het tegen zijn borst tot hij niets meer hoorde en bracht het weer naar zijn oor in een poging het geluid te vergelijken met wat hij zich kon herinneren van de stilte van gisteren, en de daarbij horende schaduwkleuren. Ten slotte ging hij rechtop zitten en drukte op het deksel. Het ging nog steeds niet open.

Hij stond op en kleepte zich aan, maar toen hij zijn overhemd half had dichtgeknoopt, bleef hij staan. Hij vroeg zich af of het eigenlijk wel mogelijk was dat een uurwerk na twee maanden uit zichzelf weer ging lopen. Deze gedachte hield hem nog steeds bezig toen zijn oog op de grendel van de deur viel. Die stond omhoog. Hij drukte de klink naar beneden. De deur zat niet op slot. Hij deed hem open. Hoewel er niemand in de gang was, was het er allerminst stil; water murmelde door de leidingen, er klonken voetstappen en af en toe hoorde hij gebonk van zijn huisgenoten die zich gereedmaakten om naar hun werk te gaan. Sinds de inbraak in november had hij de deur niet één keer van het slot gelaten, voor zover hij wist, maar hij kon soms heel vergeetachtig zijn. Hij deed de deur weer dicht.

Op weg naar buiten bleef hij staan, klopte langzaam met zijn knokkels tegen de deurpost en ging terug naar binnen om het horloge te pakken. Als iemand ermee wilde knoeien maakte hij het hem wel erg gemakkelijk door het de hele dag onbeheerd in zijn kamer te laten

liggen. Zijn maag draaide zich om bij die gedachte, maar aan de andere kant: wie had ooit gehoord van een inbreker die terugkwam om een eerder achtergelaten presentje op te winden? Niet bepaald het type dat jou gemaskerd en met een cricketbat opwachtte, maar hij had geen verstand van inbrekers. Had die politiemannu nu maar niet zo hard gelachen.

Hij moest nog steeds aan zijn ontgrendelde deur denken toen hij de gele trap op liep en zijn sjaal losmaakte. Door de combinatie van kou en het tikken op de seinsleutels waren zijn vingertoppen ruw geworden en bleven ze steeds aan de wol haken. Halverwege de trap kwam zijn chef hem tegemoet en duwde hem een stapel formulieren in de hand.

‘Voor je testament,’ was de uitleg. ‘Uiterlijk eind volgende maand inleveren, begrepen? Anders komen we om in de papieren. En roep Park tot de orde, ja?’

Bevreemd liep Thaniel door naar de telegraafkamer, waar de jongste klerk, Park, inmiddels in tranen was uitgebarsten. Hij bleef in de deuropening staan en probeerde naarstig enig medeleven bij zichzelf op te wekken. Thaniel had alle begrip voor soldaten die publiekelijk hun tranen lieten lopen nadat ze het werk van een chirurg hadden overleefd, of huilende mijnwerkers die levend uit een ingestorte schacht naar boven waren gehaald, maar het ging er bij hem niet in dat een ambtenaar van BiZa ook maar enige reden zou kunnen hebben om te gaan zitten snikken. Tegelijkertijd was hij er zich van bewust dat dit niet zo’n aardige gedachte was. Park keek op toen hij vroeg wat er met hem aan de hand was.

‘Waarom moeten we ons testament maken? Worden we soms opgeblazen?’

Thaniel nam hem mee naar beneden en gaf hem een kop thee. Toen hij hem weer naar boven loodste, bleken de anderen ook in alle staten te zijn.

‘Wat krijgen we nou?’ vroeg hij.

‘Heb je die papieren niet gezien?’

‘Een formaliteit. Ik zou me er niet druk over maken.’

‘Hebben we dan wel eens eerder zoiets gekregen?’

Hij schoot in de lach, onwillekeurig, maar dwong zichzelf het bij

een zacht gegrinnik te houden. ‘Nee, maar we komen hier altijd om in de overbodige paperassen. Weet je niet meer dat we schriftelijk moesten verklaren dat we geen vlootgeheimen tegen betaling aan de Pruisische geheime dienst zouden doorspelen? Zeker voor het geval we een Pruisische spion tegen het lijf zouden lopen op een van hun vele vaste stekjes bij het slootwaterkoffiehuis op Trafalgar Square. Daar hebben we toen vast allemaal extra goed op gelet. Gewoon invullen dat formulier en aan meneer Croft geven als hij langskomt.’

‘Wat zet jij erin?’

‘Niks, ik bezit niks wat ook maar iemand zou willen hebben,’ antwoordde hij, maar op hetzelfde moment besepte hij dat daar niets van waar was. Hij haalde het horloge uit zijn zak. Het was echt goud.

‘Bedankt dat u me hebt opgevangen,’ zei Park. Hij verfrommelde zijn zakdoek en vouwde hem weer open. ‘U bent erg aardig voor me. Alsof m’n vader er even was.’

‘Een kleine moeite,’ mompelde hij, en even voelde hij zich gekwetst. Bijna had hij gezegd dat hij heus niet veel ouder was dan de anderen, maar hij bedacht dat dat niet helemaal eerlijk was. Het maakte niet uit hoe oud hij was, hij was nu eenmaal ouder, zelfs als ze allemaal van precies dezelfde leeftijd zouden zijn geweest.

Ze schrokken allebei op toen alle twaalf machines tegelijkertijd begonnen te ratelen. Door de snelheid waarmee de berichten binnenkwamen kwam de transcriptieband op een slordig hoopje te liggen, en iedereen graaide snel naar zijn potlood om de codes te noteren. Omdat de anderen letter voor letter werkten, was Thaniel de eerste die doorhad dat de machines allemaal hetzelfde zeiden:

Urgent, bom afgegaan in...

Victoria Station verwoest...

...station ernstig beschadigd...

...in bagagedepot verborgen...

...geavanceerd tijdmechanisme...

Victoria Station...

...politie gestuurd, mogelijk gewonden...

...Clan na Gael.

Thaniel riep om de chef, die woedend aan kwam rennen en thee op zijn vest morste. Zodra hij begreep wat er aan de hand was, ging de rest van de dag heen met spoedtelegrammen tussen verschillende departementen en de Yard, en het zich op de vlakte houden tegenover verslaggevers die om commentaar vroegen. Hoe de kranten toegang wisten te krijgen tot de directe lijnen van Whitehall was Thaniel een raadsel, maar ze slaagden er altijd weer in. In de gang klonk een bulderende stem. Het was de minister van Binnenlandse Zaken, die de hoofdredacteur van *The Times* toeschreeuwde dat zijn journalisten moesten ophouden de lijnen te blokkeren. Tegen het einde van zijn dienst had Thaniel pijn aan de pezen van zijn hand en had het koper van de seinsleutels de geur van geld op zijn huid achtergelaten.

Het was niet afgesproken, maar na afloop van de dienst liepen de klerken gezamenlijk op naar Victoria Station. Onderweg kwamen ze grote groepen mensen tegen doordat er de hele dag geen treinen meer zouden rijden, en dichterbij het station lagen de straten bezaaid met bakstenen. Aangezien de meeste mensen alleen maar wilden weten wanneer de dienstregeling zou worden hervat, was het niet moeilijk dichtbij het verwoeste bagagedepot te komen. De houten dakspanten waren zodanig vernield dat het leek alsof er een monster was losgebroken. Tussen het puin lagen nog een hoge hoed en een grijzig uitgeslagen rode sjaal die aan de stenen was vastgevroren. Politie mensen waren bezig het puin te doorzoeken en werkten, hun adem dampend voor hun gezicht, steeds dichterbij de plek toe waar de bom was ontploft. Na een tijdje begonnen ze argwanende blikken op de vier telegrafisten te werpen. Het drong tot Thaniel door dat ze een vreemde aanblik moesten vormen, de vier magere klerken in hun keurige zwarte pak die langer dan alle anderen bleven staan kijken. Toen ging ieder zijns weegs.

In plaats van rechtstreeks naar huis te gaan liep hij eerst een eindje door St James's Park en nam het bijna groene gras langs de kale, aangeharkte borders in zich op. Maar het was er zo open dat de grote gevels van de Admiraliteit en het ministerie van Binnenlandse Zaken nog steeds dichtbij leken. Hij verlangde naar een echt bos. Zijn wens werd op de voet gevolgd door de aanvechting om naar Lincoln

te gaan, maar in het huisje van de jachtopziener woonde tegenwoordig iemand anders en in het grote huis resideerde een nieuwe hertog.

Met een grote omweg liep hij naar huis, alleen maar om de parlementsgebouwen te vermijden.

‘Heb je dit gezien?’ vroeg George toen hij bij zijn deur aankwam. De bedelaar hield een krant omhoog waarvan de voorpagina vrijwel geheel werd gevuld door een prent van het vernielde station.

‘Daar kom ik net vandaan.’

‘Wat een tijden, hè? Kwam in mijn jeugd niet voor.’

‘Werden toen niet alle katholieken verbrand?’ zei Thaniel. Hij bekeek de afbeelding. Nu hij alles in de krant zag staan, werd het ineens veel reëler dan toen hij het met eigen ogen had gezien. Plotseling had hij de pest aan zichzelf. Ze werden geacht hun persoonlijke aangelegenheden op orde te hebben. ‘Op orde’ betekende dat hun naasten wijs konden worden uit de nalatenschap als het in mei fout zou lopen. Annabel zou zo’n zakhorloge nooit verkopen, ook al moest ze de eindjes aan elkaar knopen om de jongens behoorlijk te kunnen kleden. Het had dus geen zin het horloge aan haar na te laten.

‘Ha, ha,’ gromde George. ‘Hé, waar ga jij heen?’

‘Naar de lommerd. Ik heb me bedacht.’

Iets voorbij de gevangenis zat de zaak van een pandjesbaas die zichzelf, ondanks de drie gouden bollen aan de voorgevel, juwelier noemde.

De etalage hing vol met doffe gouden kettingen en was beplakt met advertenties van winkels en berichtjes van mensen die tweedehands-spullen te koop aanboden die te groot waren om naar de winkel te brengen. Het meest recente aanplakbiljet was een oproep van de politie om waakzaam te blijven. Pedante klerk die hij was, begonnen die oproepen hem te ergeren. Aanslagplegers hadden meestal geen ontstekingskabels uit hun zak hangen.

‘Niet te geloven, hè?’ zei de pandjesbaas toen hij Thaniel zag fronsen. ‘Al maanden komen ze met die dingen langs, ze hangen overal. Je zou toch denken dat alle bommenleggers wel veilig achter de tralies zouden zitten.’ Hij knikte in de richting van de gevangenis. ‘Maar die bommen gaan even zo vrolijk af. Hij peuterde een aanplakbiljet

los dat hij op de toonbank had geplakt, en liet zien dat er daaronder nog een zat. Het papier was doorzichtig geworden door de lijm, en nu kon je zien dat er nog een onder zat en de woorden WEES WAAK-ZAAM een vervagende slagschaduw hadden gekregen.

‘Die hangen in Whitehall ook overal,’ zei Thaniel, en hij haalde het horloge uit zijn zak. ‘Wat is dit waard?’

De pandjesbaas keek misnoegd. ‘Hoor eens, daar tuin ik niet meer in. Twee keer was meer dan genoeg. De grote horlogeverdwijntruc, heel slim bedacht, hoor, maar je zult op zoek moeten naar iemand die er nog geen weet van heeft.’

‘Het is geen truc. Waar hebt u het over?’

‘Waar ik het over heb? Ze blijven niet beleend, hè? Daar heb ik het over. Iemand komt ermee aanzetten, ik betaal er goed geld voor en een dag later is het rotding verdwenen. En ik ben niet de enige, het gebeurt overal, heb ik gehoord. En maak nou maar dat je wegkomt, voor ik de politie erbij haal.’

‘Ik zie daar anders een hele vitrine met horloges die kennelijk wel beleend blijven,’ wierp Thaniel tegen.

‘Maar niet zo eentje als deze. En nou wegwezen!’ Hij liet het handvat van een cricketbat zien die hij onder de toonbank had liggen.

Thaniel stak zijn handen op en liep naar buiten. Op de stoep moest hij uitwijken voor een paar jongetjes die indiaantje aan het spelen waren. Hij keek nog eens om naar de lommerd en overwoog terug te gaan om de namen te vragen van de mensen die dit soort horloges hadden aangeboden, maar hij vermoedde dat dat hem alleen maar op een hengst met de cricketbat zou komen te staan. Gefrustreerd ging hij naar huis, waar hij het horloge weer op de stoel bij zijn bed legde.

Als de pandjesbaas de waarheid had gesproken, zou hij niemand bereid vinden het horloge te kopen. Halverwege zijn ruggengraat voelde hij een tinteling opkomen, alsof iemand zijn vingertoppen als een pistool tegen zijn wervels drukte. Hij boog zijn arm naar achteren en duwde hard met zijn duim op de plek. Er waren zwendelpraktijken met dure horloges en hij vergat soms zijn deur op slot te doen. Maar alles afwegende leek het hem onwaarschijnlijk dat iemand tot twee keer toe zijn kamer was binnengedrongen, de tweede keer om het

zakhorloge op te winden, en er vervolgens voor had gezorgd dat hij het niet kwijt zou kunnen. Alleen al de kosten die ermee waren gemoeid om alle pandjesbazen in Londen op de zenuwen te werken. Nee, hij kon zichzelf niet overtuigen.

De volgende dag haalde Thaniel de formulieren voor het testament achter uit zijn la, waar hij ze onder het pakje Lipton had geschoven. Ze waren bestoven met thee. Hij veegde ze schoon en vulde ze zorgvuldig en duidelijk in. Midden in de beschrijving van het zakhorloge en waar het te vinden zou zijn, lekte er langs het puntje van zijn pen een druppel inkt naar beneden die vlak boven Annabels naam op het papier viel. Hij schudde zijn hoofd, nam de resterende, niet ter zake doende bladzijden door en zette zijn handtekening op de laatste.

Niet lang daarna werd het plotseling beter weer. Het voorjaar kwam eraan en hij betrapte zich erop dat hij in winkels naar boter en kaas keek, en zich afvroeg of hij die zou overleven. Hij ging met een stapeltje oude kleren en kussenslopen naar het armenhuis aan de overkant van de rivier en toen hij terugkwam maakte hij de buitenkant van zijn raamkozijnen schoon.

Lees verder in *De horlogemaker van Londen*.

Eerste druk november 2016

Oorspronkelijke titel *The Watchmaker of Filigree Street*

Oorspronkelijke uitgever Bloomsbury Publishing Plc

Copyright © 2015 by Natasha Pulley

The moral right of Natasha Pulley to be identified as the author of this work has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2016 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Caecile de Hoog

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustraties © Shutterstock, m.u.v. Ketting © iStock

Opmaak binnenwerk Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN 978 90 261 3985 7

ISBN e-book 978 90 261 3986 4

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.